คุณภาพชีวิตนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

The Quality of Life of Students in Saint Louis College

มาลีวัล เลิศสาครศิริ* จุรีย์ นฤมิตเลิศ** อนุชา พรมกันยา***
Maleewan Lertsakornsiri* Juree Narumitlert** Anucha Promkanya***

Received : 21/4/63
Revised : 11/11/63
Accepted : 12/11/63

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง เพื่อศึกษาลักษณะและความแตกต่างคุณภาพชีวิตนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1–4 คณะพยาบาลศาสตร์ คณะกายภาพบำบัด คณะจิตวิทยา จำนวน 256 คน ปีการศึกษา 2562 เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล และคุณภาพชีวิตของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาทั้ง 3 คณะวิชาอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 (SD = .36) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.29 (S.D. = .47) ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.40 (S.D. = .44) นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มีคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงสุดคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D. = .33) สำหรับคุณภาพชีวิตรายด้านและโดยรวมของนักศึกษาจำแนกตามชั้นปีพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีความแตกต่าง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าชั้นปีที่มีคุณภาพชีวิตต่างกันได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับชั้นปีที่ 4

ข้อเสนอแนะ ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในสถาบันให้ดีขึ้น เพื่อทำให้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาดีขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 4

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต นักศึกษา

* รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์
** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์
*** อาจารย์พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยเซนต์หลุยส์
* Associate Professor, Faculty of Nursing, St. Louis College
** Assistant professor, Faculty of Nursing, St. Louis College
*** Nurse Instructor, Faculty of Nursing, St. Louis College

Abstract

This study was cross-sectional descriptive research. The purpose was to study the difference quality of life in Saint Louis College. The 256 samples were 1st–4th year students from nursing faculty, physical therapy, and psychology, academic year 2019 in Saint Louis College. The samples were selected by multi-stage sampling. The research instrument was questionnaire consisting of personal data, and quality of life of students. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA and Least significant difference (LSD)

The results indicated that the overall quality of life of the 1st-4th year students at a high level with an average score of 3.90 (S.D. = .36). The social relations was the highest average score of 4.29 (S.D. = .47) and environmental quality of life was the lowest average score of 3.40 (S.D. = .44). Nursing students had the highest overall quality of life, the average score was 3.94 (S.D. = .33). The quality of life by aspect and overall of students classified by year was the statistically significant level of .05. Except the quality of life in the environment that there is no difference. Multiple comparision test found that the overall quality of life of the 1st–4th year students were 2 pairs of differences, namely 2nd year students with 4th year students, and 3rd year students with 4th year students.

This study suggests that administrators, faculty and related personnel should consider and improve the environment within the institution in order to improve the quality of life of students especially the 4th year students.

keywords: Quality of Life, Students

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชนห่งหนึ่ง ในกรุงเทพมหานคร มีจัดการเรียนการสอน 3 คณะวิชา คือ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะกายภาพบำบัดและคณะจิตวิทยา ตระหนักดีถึงความจำเป็นที่จะต้องตอบสนองพันธกิจของสถาบัน สังคมและประเทศชาติในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีความรู้และมีความชำนาญในศาสตร์เฉพาะสาขา รวมทั้งรอบรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นไปตามเจตนารมณ์และความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553[1] ที่ได้ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรง ชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”สามารถประกอบวิชาชีพบนพื้นฐานความรักและเมตตาธรรม ส่งเสริมคุณค่าและศักดิ์ศรีของมนุษย์ เป็นผู้ใฝ่รู้ รักการศึกษาค้นคว้า และเป็นผู้นำในการพัฒนาตนเอง วิชาชีพและสังคมอย่างต่อเนื่อง ดังวิสัยทัศน์การพัฒนาอุดมศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564)[2] ที่ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” ซึ่งการจัดการศึกษาที่มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อผลิตบุคลากรทางวิชาชีพ ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการและมีความรู้ ความสามารถในศาสตร์สาขานั้นๆ เป็นอย่างดี เพื่อความปลอดภัยและความมั่นใจของผู้รับบริการ พร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพในการปฏิบัติงานตามลักษณะของวิชาชีพ สามารถใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

การเรียนการสอนที่เน้นหนักทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ นักศึกษาต้องมีการฝึกปฏิบัติในสถานบริการสุขภาพ ต้องปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยตั้งแต่เช้าหรืออยู่เวรเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบชีวิตมนุษย์ ทำให้นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบสูงทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น ต้องมีความเสียสละ และต้องใช้ความระมัดระวังอย่างสูงซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการเรียนการสอน การเรียนการสอนภาคปฏิบัติอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ดังการศึกษาของศิวาพร ทองสุข พรรณวดี พุธวัฒนะ และพิศสมัย อรทัย[3] ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่ยังไม่ได้ขึ้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลจะมีพฤติกรรมการรับประทานอาหารเหมาะสมกว่าชั้นปีที่ 2–4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การที่นักศึกษาพยาบาลขึ้นฝึกปฏิบัติงานนั้น จำเป็นต้องเผชิญกับความเจ็บป่วย ความทุกข์ทรมานของผู้อื่นและยังเผชิญกับภาวะสุขภาพของตนเองโดยตรง ซึ่งมีผลมาจากการใกล้ชิดกับผู้ป่วย ความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ ทั้งยังเผชิญกับความตึงเครียดจากญาติผู้ป่วย อาจารย์นิเทศ และงานที่ต้องรับผิดชอบ อาจส่งผลถึงการพักผ่อนที่ไม่เพียงพอ การรับประทานอาหารไม่ตรงเวลาเป็นต้น โดยอาจมีผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทางด้านสุขภาพร่างกาย จิตใจอารมณ์และสังคม ทั้งนี้ข้อมูลสถิติการเจ็บป่วยของนักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ชั้นปีที่ 1–4 ทั้ง 3 คณะวิชา[4] ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ตั้งแต่เดือนมกราคม–ธันวาคม 2561 รวมทั้งสิ้น 727 ครั้ง คณะพยาบาลศาสตร์จำนวน 554 ครั้ง คณะกายภาพบำบัดจำนวน 114 ครั้ง และคณะจิตวิทยาจำนวน 59 ครั้ง จะเห็นได้ว่านักศึกษาซึ่งเป็นวัยที่มีการพัฒนาจากวัยรุ่นเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ นักศึกษาต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับระบบการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สภาพแวดล้อม การพักผ่อนนอนหลับ ความวิตกกังวล ความเครียดและการจัดการความเครียด การปรับตัวของนักศึกษาในการใช้ชีวิตในวิทยาลัย การอยู่หอพัก การทำกิจกรรมต่างๆ ของวิทยาลัย การเรียนการสอน ความคาดหวังของบิดา มารดา ผู้ปกครองและสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง ความ

มั่นใจและการเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง เป็นต้น[5] ซึ่งสิ่งต่างๆ ดังกล่าวล้วนมีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทั้งสิ้น

คุณภาพชีวิต เป็นการรับรู้ของแต่ละบุคคลที่มีต่อสถานะในชีวิตของบุคลนั้นๆ เกี่ยวกับ ความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข ความพึงพอใจในชีวิต ความสมดุลระหว่างความคาดหวังและการได้รับการตอบสนองตามเป้าหมายรวมของชีวิต ความมีประโยชน์ต่อสังคม หรือคุณค่าของชีวิต ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม[6] ความแตกต่างของคุณภาพชีวิตขึ้นกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ปัจจัยทางสังคม และวัฒนธรรม การที่นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้นจึงรวมไปถึงทุกๆ ด้าน ได้แก่ การมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ การได้รับการตอบสนองทั่วไป ให้กินดี อยู่ดี ถูกสุขลักษณะ มีการดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพ แวดล้อม และเผชิญความเครียดได้อย่างเหมาะสม ดังการศึกษาของมาลีวัล เลิศสาครศิริ และชะบา คำปัญโญ[7] ซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตที่พบว่าลักษณะส่วนบุคคลเกี่ยวกับชั้นปี เงินที่ได้รับเป็นค่าใช้จ่ายรายเดือน และสถานที่พักอาศัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ ด้านโภชนาการ ด้านการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การศึกษาของพรรณิการ์ พุ่มจันทร์[8] ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์ชั้นปรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เกี่ยวกับเพศ ชั้นปี เกรดเฉลี่ยสะสม รายได้ต่อเดือนของนักศึกษาและสถานที่พักอาศัย พบว่า ชั้นปีต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตด้านชีวิตการเรียน ด้านชีวิตสังคม และด้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำาคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เกรดเฉลี่ยสะสม และสถานที่พักอาศัยต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์กับบุคลคลอื่นและด้านที่อยู่อาศัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาแพทย์ส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.67 และการศึกษาของจินตนา กิ่งแก้ว และณัฐธยาน์ บุญมาก[9] ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p = .000)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นในศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาทุกชั้นปี ของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ที่มีลักษณะบริบทต่างๆ แตกต่างจากสถาบันของรัฐ ดังนั้นจึงศึกษาลักษณะคุณภาพชีวิตของนักศึกษา รวมทั้งเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในแต่ละชั้นปี เนื่องจากยังไม่มีการศึกษามาก่อนทั้งในระดับคณะวิชา และสถาบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากคุณภาพชีวิตนักศึกษามีความสำคัญ ถ้านักศึกษาได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ ตอบสนองตามความต้องการของนักศึกษาได้ จะส่งผลให้นักศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสามารถในด้านการเรียน การดำเนินชีวิต เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถทำงานรับใช้สังคมได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแต่ละคณะวิชา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างคุณภาพชีวิตของนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำแนกตามชั้นปี

สมมติฐานการวิจัย

คุณภาพชีวิตของนักศึกษาชั้นปีที่ 1–4 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ มีความแตกต่างกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

คุณภาพชีวิตของนักศึกษา หมายถึง นักศึกษามีการรับรู้ความเป็นอยู่ที่ดี ผลรวมของความพึงพอใจในชีวิต การเป็นไปตามความต้องการภาพรวมของประสบการณ์ชีวิต การได้รับการตอบสนองตามเป้าหมายรวมของชีวิต ความมีประโยชน์ต่อสังคม หรือคุณค่าของชีวิต ความสุขโดยทั่วไป ความสมดุลระหว่างความคาดหวังและการได้รับการตอบสนอง ประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านสุขภาพร่างกาย คือ การรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของนักศึกษา ที่มีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย การรับรู้สภาพความสามารถที่จะจัด การกับความเจ็บปวดทางร่างกายได้ การนอนหลับและพักผ่อน ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตน ทำงาน เป็นต้น

2. ด้านจิตใจและอารมณ์ คือ การรับรู้สภาพด้านจิตใจของตนเอง เช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง การรับรู้ภาพลักษณ์ของตนเอง การรับรู้ถึงความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจและความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของตน การรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้า หรือกังวล เป็นต้น

3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การรับรู้ทางด้านความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การรับรู้ถึงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าตนได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม

4. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าตนมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ ไม่ถูกกักขัง มีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคมสะดวก การรับรู้ว่าตนได้มีกิจกรรมสันทนาการและมีกิจกรรมในเวลาว่าง

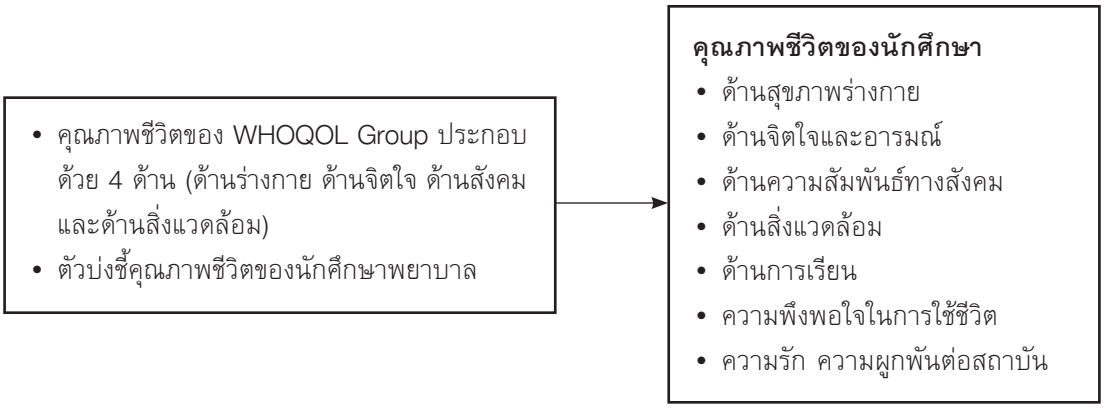
5. ด้านการเรียน คือ การรับรู้ในเชิงวิชาการหรือสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนของนักศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนได้เรียนตามวัตถุประสงค์ ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ เป็นต้น

6. ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต คือ การรับรู้ของนักศึกษาที่มีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตในวิทยาลัย เกี่ยวกับรู้สึกสนุกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีผลการเรียนเป็นที่พอใจ มีความสุขในการใช้ชีวิต เป็นต้น

7. ความรัก ความผูกพันต่อสถาบัน คือ ความรู้สึกของนักศึกษาที่มีต่อวิทยาลัย เกี่ยวกับ รู้สึกอบอุ่นเมื่อมาอยู่ในวิทยาลัย จะรักษาชื่อเสียงของวิทยาลัย รู้สึกไม่พอใจเมื่อมีการกล่าวถึงวิทยาลัยในทางเสื่อมเสีย ยินดีเสียสละเวลาส่วนตนเพื่อวิทยาลัย เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดของ WHOQOL Group[6] ที่กำหนดคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม และจากการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัยเรื่อง ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ[10] คณะผู้วิจัยได้เพิ่มอีก 3 ด้าน คือ ด้านการเรียน ความพึงพอในการใช้ชีวิต และความรัก ความผูกพันต่อสถาบัน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research)

ประชากร คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 คณะพยาบาลศาสตร์ คณะกายภาพบำบัด คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ รวม 710 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรการหาขนาดตัวอย่างของยามาเน่[11] ระดับความเชื่อมั่น 95% สัดส่วนความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 5% (e = .05) ได้จำนวนตัวอย่าง 256 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยคิดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละคณะ และแต่ละชั้นปี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 แต่ละคณะวิชา

คณะวิชา	จำนวนนักศึกษา (คน)								รวมกลุ่มตัวอย่าง
	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 4		
	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	
พยาบาลศาสตร์	130	46	129	46	140	50	139	50	192
กายภาพบำบัด	10	4	16	6	32	12	25	10	32
จิตวิทยา	29	10	24	9	13	5	21	8	32
รวม	169	60	169	61	185	67	187	68	256

จากนั้นสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละชั้นปีของแต่ละคณะวิชา ให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบจำนวนตามจำนวน โดยมีเกณฑ์การคัดเข้าของกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 จาก 3 คณะวิชา ที่มีรหัสประจำตัวนักศึกษาในระดับชั้นปีเดียวกัน ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2562 และมีความยินดีที่จะร่วมโครงการวิจัย เกณฑ์การคัดออกของกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2-4 จาก 3 คณะวิชา ที่เรียนตกรุ่น

เครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปี คณะวิชา คะแนนเฉลี่ยสะสม ศาสนา เงินที่ได้รับสำหรับใช้จ่ายรายเดือน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาและสถานที่พักอาศัย

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ WHOQOL group โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามคุณภาพชีวิตของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี[12] และตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ10 จำนวน 57 ข้อ ลักษณะเป็นคำถามเชิงบวกและเชิงลบ เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (1–5) จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง การแปลผลโดยแบ่งระดับจากคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ13 คะแนนเฉลี่ย 1.00 –1.80 หมายถึง คุณภาพชีวิตน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง ระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 2.61– 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.41– 4.20 หมายถึง ระดับมาก และคะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามได้รับการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) เท่ากับ .89 ได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษามหา วิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จำนวน 40 คน และนำมาหาความเที่ยงโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .95

จริยธรรมการวิจัย

โครงการวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เลขที่รับรองจริยธรรม E.045/2562 ณ ลงวันที่ 10 กันยายน 2562 หลังจากได้รับการอนุญาตผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงรายละเอียดของวัตถุประสงค์การวิจัยให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับ หรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ตามความสมัครใจ พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการทำวิจัย โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วยตนเองตามความสมัครใจ การตอบหรือไม่ตอบแบบสอบถาม และการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล ผู้ยินดีตอบได้เซ็นยินยอมในแบบฟอร์มการยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Consent Form)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1–4 คณะพยาบาลศาสตร์ คณะกายภาพบำบัด คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ตอบแบบสอบถาม ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน 2562–10 มกราคม 2563 โดยคณะผู้จัยประสานงานกับอาจารย์ประจำชั้นนักศึกษาแต่ละชั้นปี และแต่ละคณะวิชา เพื่อขอความร่วมมือและตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง มีการชี้แจงรายละเอียดวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูลซึ่งไม่สามารถระบุผู้ให้ข้อมูลและไม่มีผลกระทบต่อการเรียนและการดำเนินชีวิตในวิทยาลัย โดยจะมีการสรุปผลการวิจัยในภาพรวมเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาปรับปรุงต่อไป ภายหลังที่กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามแล้ว คณะผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ ได้แบบสอบถามสมบูรณ์ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 256 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างวิเคราห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคล คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตนักศึกษา

2. วิเคราะห์ความแตกต่างคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแต่ละชั้นปี โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One–way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Least significant difference (LSD)

ผลการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาชั้นปีที่ 1–4 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 95.30 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 84.30 ส่วนมากอายุ 20–21 ปีร้อยละ 40.50 คะแนนเฉลี่ยสะสม 3–3.5 ร้อยละ 45.60 เงินที่ได้รับใช้จ่ายรายเดือนระหว่าง 5,001–6,000 บาทร้อยละ 28.90 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาโดยได้รับทุนจากโรงพยาบาลร้อยละ 37.10 และอยู่หอพักนักศึกษาภายในวิทยาลัยร้อยละ 56.60 สำหรับแต่ละคณะวิชา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1–4 จำแนกตามคณะวิชา

ลักษณะส่วนบุคคล	คณะกายภาพบำบัด		คณะจิตวิทยา		คณะพยาบาลศาสตร์		รวม 3 คณะวิชา	
	จำนวน (32)	ร้อยละ	จำนวน (32)	ร้อยละ	จำนวน (192)	ร้อยละ	จำนวน (256)	ร้อยละ
เพศ								
ชาย	2	6.30	5	15.60	5	2.60	12	4.70
หญิง	30	93.70	27	84.40	187	97.40	244	95.30
อายุ								
18–19 ปี	3	9.40	6	18.80	15	7.80	24	9.40
20–21 ปี	10	31.20	15	46.80	79	41.16	104	40.50
22–23 ปี	14	43.70	8	25.00	76	39.50	98	38.30
24–29 ปี	5	15.70	3	9.40	22	11.45	30	11.80
คะแนนเฉลี่ยสะสม								
2.00–2.49	1	3.10	5	15.60	8	4.20	14	5.50
2.5–0– 2.99	15	46.90	12	37.50	83	43.20	110	43.00
3–00–3.50	15	46.90	12	37.50	90	46.90	117	45.60
> 3.50	1	3.10	3	9.40	11	5.70	15	5.90
ศาสนา								
พุทธ	27	84.30	25	96.20	164	85.50	216	84.30
คริสต์	3	9.40	6	18.80	26	13.50	35	13.70
อิสลาม	2	6.30	1	3.10	2	1.00	5	2.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะส่วนบุคคล	คณะกายภาพบำบัด		คณะจิตวิทยา		คณะพยาบาลศาสตร์		รวม 3 คณะวิชา	
	จำนวน (32)	ร้อยละ	จำนวน (32)	ร้อยละ	จำนวน (192)	ร้อยละ	จำนวน (256)	ร้อยละ
เงินที่ได้รับใช้จ่ายรายเดือน (บาท)								
น้อยกว่า 4,000	7	21.80	6	18.80	16	8.30	29	11.30
4,001–5,000	10	31.30	6	18.80	56	29.20	72	28.20
5,001–6,000	4	12.50	8	25.00	62	32.30	74	28.90
6,001–7,000	5	15.60	4	12.50	20	10.40	29	11.30
มากกว่า 7,000	6	18.80	8	24.90	38	19.80	42	20.30
ค่าใช้จ่ายในการศึกษา								
เงินตนเอง	3	9.40	1	3.10	9	4.70	13	5.10
เงินครอบครัว	8	25.00	21	65.70	44	22.90	73	28.50
ทุนรัฐบาล (กยศ., กรอ.)	20	62.50	8	25.00	47	24.50	75	29.30
อื่นๆ (ทุนรพ.)	1	3.10	2	6.30	92	47.90	95	37.10
สถานที่พักอาศัย								
หอพักภายในสถาบัน	2	6.30	1	3.10	142	74.10	145	65.60
หอพักภายนอกสถาบัน	2	6.30	1	3.10	7	3.60	11	34.40
ห้องเช่า/คอนโดอพาร์ตเม้นท์	12	37.50	2	6.30	29	15.10	52	20.30
บ้านที่อยู่กับบิดา–มารดา	15	48.80	11	34.40	10	5.20	42	16.40
บ้านญาติ/บ้านเช่า/แฟลต	1	3.10	17	53.10	4	2.00	6	2.40

คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมากคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 (S.D. = .36) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.29 (S.D. = .47) ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.40 (S.D. = .44) นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มีคุณภาพชีวิตโดยรวมสูงสุดอยู่ในระดับมากคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 (S.D. = .33) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุดคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 (S.D. = .43) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.38 (S.D. = .44) คะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตสูงสุดและต่ำสุดคณะกายภาพบำบัดและคณะจิตวิทยา เช่นเดียวกับคณะพยาบาลศาสตร์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ แยกตามคณะวิชาและโดยรวม

คุณภาพชีวิต	คณะกายภาพบำบัด (n=32)		คณะจิตวิทยา (n=32)		คณะพยาบาลศาสตร์ (n=192)		รวม 3 คณะ (n=256)	
	Mean (S.D.)	ระดับ	Mean(S.D.)	ระดับ	Mean (S.D.)	ระดับ	Mean (S.D.)	ระดับ
ด้านสุขภาพร่างกาย	3.67(.38)	มาก	3.67(.48)	มาก	3.95(.39)	มาก	3.88(.41)	มาก
ด้านจิตใจและอารมณ์	4.15(.44)	มาก	3.97(.56)	มาก	4.22(.45)	มากที่สุด	4.18(.47)	มาก
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	4.22(.48)	มากที่สุด	4.07(.61)	มาก	4.34(.43)	มากที่สุด	4.29(.47)	มากที่สุด
ด้านสิ่งแวดล้อม	3.42(.46)	มาก	3.46(.43)	มาก	3.38(.44)	ปานกลาง	3.40(.44)	ปานกลาง
ด้านการเรียน	3.87(.50)	มาก	3.69(.59)	มาก	3.78(.50)	มาก	3.78(.51)	มาก
ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต	3.68(.58)	มาก	3.55(.74)	มาก	3.73(.54)	มาก	3.70(.58)	มาก
ความรักความผูกพันต่อสถาบัน	4.08(.59)	มาก	3.82(.72)	มาก	4.20(.55)	มาก	4.13(.59)	มาก
โดยรวม	3.87(.35)	มาก	3.75(.45)	มาก	3.94(.33)	มาก	3.90(.36)	มาก

สำหรับคุณภาพชีวิตรายด้านและโดยรวมของนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำแนกตามชั้นปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีความแตกต่าง ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตรายด้านและโดยรวมของนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ (n = 256)

คุณภาพชีวิต	แบ่งกลุ่ม	Sum of Squares	df	Mean Square	F–value	p–value
ด้านสุขภาพร่างกาย	ระหว่างกลุ่ม	1.67	3	.56	3.33	.020*
	ภายในกลุ่ม	42.06	252	.17		
	รวม	43.73	255			
ด้านจิตใจและอารมณ์	ระหว่างกลุ่ม	2.75	3	.92	4.29	.006*
	ภายในกลุ่ม	53.78	252	.21		
	รวม	56.53	255			
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	2.96	3	.99	4.69	.003*
	ภายในกลุ่ม	53.08	252	.21		
	รวม	56.04	255			
ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	1.33	3	.44	2.29	.080
	ภายในกลุ่ม	48.57	252	.19		
	รวม	49.89	255			

ตารางที่ 4 (ต่อ)

คุณภาพชีวิต	แบ่งกลุ่ม	Sum of Squares	df	Mean Square	F–value	p–value
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.18	3	1.39	5.57	.001*
	ภายในกลุ่ม	63.00	252	.25		
	รวม	67.19	255			
ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	6.97	3	2.32	7.55	<.001*
	ภายในกลุ่ม	77.54	252	.31		
	รวม	84.50	255			
ความรักความผูกพันต่อสถาบัน	ระหว่างกลุ่ม	4.29	3	1.43	4.34	.005*
	ภายในกลุ่ม	83.07	252	.33		
	รวม	87.36	255			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.51	3	.84	7.05	<.001*
	ภายในกลุ่ม	29.86	255	.12		
	รวม	32.37	255			

*p<.05

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ คุณภาพชีวิตโดยรวมมีความแตกต่างกัน 2 คู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนคุณภาพชีวิตรายด้านที่แตกต่าง 3 คู่ คือ ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต ดังนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีความแตกต่าง 2 คู่ คือ คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ดังนี้ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ส่วนคุณภาพชีวิตที่แตกต่าง 1 คู่ คือ ด้านสุขภาพร่างกายและด้านการเรียนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ด้านจิตใจและอารมณ์นักศึกษาชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ความรักความผูกพันต่อสถาบันนักศึกษาชั้นปีที่ 3 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่คุณภาพชีวิตของนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำแนกตามชั้นปี

คุณภาพชีวิต	ชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ด้านสุขภาพร่างกาย	ชั้นปีที่ 2			.006*	.026*
ด้านจิตใจและอารมณ์	ชั้นปีที่ 1				.026*
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	ชั้นปีที่ 2				.011*
	ชั้นปีที่ 3				.010*
ด้านการเรียน	ชั้นปีที่ 2				.005*
ความพึงพอใจในการใช้ชีวิต	ชั้นปีที่ 1				.021*
	ชั้นปีที่ 2				.000*
	ชั้นปีที่ 3				.007*
ความรักความผูกพันต่อสถาบัน	ชั้นปีที่ 3				
โดยรวม	ชั้นปีที่ 2				.012*
	ชั้นปีที่ 3				.000*

* p<.05

อภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยเซนต์หลุยส์มีคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยมีระบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสังคม โดยเน้นนักศึกษาเป็นศูนย์กลาง มีอาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์หอพัก และจิตตาธิการที่ดูแล ให้คำแนะนำ/คำปรึกษาทั้งทางด้านวิชาการและการดำเนินชีวิต ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาอย่างใกล้ชิด ดังข้อมูลส่วนบุคคลที่นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่หอพักภายในวิทยาลัย มีสวัสดิการให้กับนักศึกษาที่เจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของจินตนา กิ่งแก้วและณัฐธยาน์ บุญมาก[9] พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกชั้นปีอยู่ในระดับดี การศึกษาของมาลีวัล เลิศสาครศิริ และวิลาวัลย์ เพ็งพานิชย์[14] ที่พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาพยาบาลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร มีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกชั้นปีอยู่ในระดับดีเช่นกัน และการศึกษาของพิชฌาย์วีร์ สินสวัสดิ์ และเบญจวรรณ พิททาร์ด[12] ที่พบว่าคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับดี สำหรับคุณภาพชีวิตรายด้าน พบว่าด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดทั้ง 3 คณะวิชา (คณะกายภาพบำบัด คณะจิตวิทยา และคณะพยาบาลศาสตร์) ส่วนคะแนนต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลางคือคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งการที่มีคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมสูงสุด เกี่ยวข้องกับการที่วิทยาลัยได้จัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การรับน้อง ปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ พิธีมิสซาเปิดปีการศึกษา คริสต์มาส กิจกรรม วซล. กีฬาภายในและระหว่างสถาบัน การบริการวิชาการให้สังคม การออกค่ายอาสาพัฒนา เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง สังคม ชุมชนและบุคคลทั่วไป มีการกำหนดให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรม

และนักศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม มีการลงทะเบียนเข้าร่วมในแต่ละกิจกรรม เพื่อนๆ แต่ละชั้นปีในคณะวิชาและต่างคณะวิชามีการช่วยเหลือเกื้อกูลและคอยให้กำลังใจเป็นอย่างดี การที่นักศึกษาได้จัดกิจกรรมและร่วมงานต่างๆ ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในการรู้จักการเข้าสังคม สำหรับคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิทยาลัยมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและทำกิจกรรมค่อนข้างน้อย จากการที่วิทยาลัยตั้งอยู่ใจกลางเมืองหลวง มีข้อจำกัดทางสถานที่ในการที่จะขยายได้ รวมถึงมีพื้นที่จำกัดสำหรับการพักผ่อน ประกอบกับนักศึกษาส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในหอพักวิทยาลัย ซึ่งในแต่ละห้องพักจะมีนักศึกษาพักด้วยกัน 5 คน นักศึกษาจึงมีความรู้สึกที่ไม่สะดวก สบาย และไม่ค่อยมีอิสระเท่าที่ควร นอกจากนี้ร้านอาหารและเครื่องดื่มที่ให้บริการอาจจะไม่หลากหลาย และจำนวนไม่เพียงพอในบางวัน ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2–4 คณะกายภาพบำบัดชั้นปีที่ 3–4 และชั้นปีที่ 4 คณะจิตวิทยา จะฝึกปฏิบัติงานภายนอกวิทยาลัย 2–4 วัน ในแต่ละสัปดาห์ ดังนั้นจำนวนร้านอาหาร และอาหารที่จำหน่ายจึงมีไม่มากเท่าที่ควร ในวันที่นักศึกษาทุกชั้นปีและทุกคณะวิชาเรียนในวิทยาลัยและพักเวลาใกล้เคียงกัน จำนวนอาหารจึงไม่เพียงพอกับปริมาณนักศึกษา และต้องเสียเวลานานในการรอซื้ออาหาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า คุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี ด้านที่มีคะแนนสูงสุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Mean = 4.30, S.D. = .63) ด้านที่มีคะแนนต่ำสุด คือ ด้านที่อยู่อาศัย12 อย่างไรก็ตามไม่สอดคล้องกับการศึกษาของครูช และคณะ15 เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 2,012 คนจาก 9 ประเทศ คือ ชิลี อียิปต์ กรีก ฮ่องกง อินเดีย เคนยา โอมาน ซาอุดิอารเบีย และสหรัฐอเมริกา ที่พบว่า คุณภาพชีวิตโดยรวมสูงสุดในด้านสุขภาพร่างกาย คะแนนต่ำสุดในด้านสังคม และการศึกษาของพรรณิการ์ พุ่มจันทร์[8] ที่ศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์ชั้นปรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล พบว่านักศึกษาแพทย์มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี ได้แก่ ด้านการบริการที่ได้รับจากมหาวิทยาลัย ด้านชีวิตการเรียน ด้านชีวิตสังคมและด้านที่อยู่อาศัย ส่วนด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอยู่ในระดับปานกลาง

คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ จำแนกตามชั้นปีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีความแตกต่าง เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่าคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจในการใช้ชีวิตทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2 และ 3 แตกต่างกับชั้นปีที่ 4 ส่วนคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่าง 2 คู่ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวด ล้อมที่ไม่แตกต่าง ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาทุกชั้นปีของแต่ละคณะวิชามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน เกี่ยวกับข้อจำกัดทางกายภาพของวิทยาลัย หอพัก ร้านอาหาร และสถานที่พักผ่อน ออกกำลังกายและการทำกิจกรรมร่วมกันของนักศึกษา ในส่วนด้านความพึงพอใจในการใช้ชีวิตมีความแตกต่างกันนักศึกษาแต่ละชั้นปีตั้งแต่ปี 1, 2 และ 3 กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เนื่องจากวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษา รู้สึกสนุกและพึงพอใจที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความสุข ภูมิใจที่ได้เรียนในวิทยาลัย มีความสุข และพึงพอใจที่ใช้ชีวิตในวิทยาลัย มีทุนการ ศึกษาและสวัสดิการให้นักศึกษาเหมาะสม ได้รับคำแนะนำ และความสะดวกในการขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนจากวิทยาลัย ในแต่ละปีการศึกษานักศึกษาจึงมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตเพิ่มขึ้น มีผลทำให้คุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และ 3 แตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จะเรียนเป็นปีสุดท้าย ส่วนใหญ่นักศึกษาจะฝึกปฏิบัติงานภายนอกวิทยาลัยฯ นอกจากนี้นักศึกษาจะสนใจและมุ่งที่จะเรียนให้สำเร็จการศึกษา เตรียมตัวสำหรับการสอบขึ้นทะเบียนใบประกอบวิชาชีพ และหาสถานที่เพื่อทำงาน จึงมีผลทำให้คุณภาพชีวิตน้อยกว่าชั้นปีอื่นๆ สอดคล้องกับการศึกษาของกฤตธัช อันชื่น[16] เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันทางด้านบริการพื้นฐานและด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยคุณภาพชีวิตด้านบริการพื้นฐานนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคุณภาพชีวิตสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีคุณภาพชีวิตสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 และผลการศึกษาของจินตนา กิ่งแก้ว และณัฐธยาน์ บุญมาก[9] ที่พบว่าคุณภาพชีวิตของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา จังหวัดศรีสะเกษ มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวมของนักศึกษาแต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = .000$) โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย และด้านจิตใจมากกว่านักศึกษาชั้นปี 2, 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

คุณภาพชีวิตของนักศึกษาโดยรวมและแต่ละคณะวิชา พบว่าคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นการที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของนักศึกษาดีขึ้น ผู้บริหาร คณาจารย์และทุกคนที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมภายในสถาบันให้ดีขึ้น เช่น การจัดให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและทำกิจกรรมมากขึ้น การปรับปรุงหอพักให้สะดวก สะอาดและน่าอยู่ การจัดร้านอาหารและจำหน่ายอาหารให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีคุณภาพชีวิตน้อยกว่าชั้นปีอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นลักษณะเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง ซึ่งมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่สามารถสอบถามความรู้สึก ความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาในลักษณะ Mixed method research ที่ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีการสัมภาษณ์ ทำ Focus group นักศึกษา และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น อาจารย์ บุคลากรฝ่ายสนับสนุน รวมถึงการวิจัยพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษา เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณอธิการบดี วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ ที่ได้กรุณาส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยครั้งนี้

REFERENCES

1. Office of the Prime Minister. National Education Act (No.3) 2010. (in Thai)
2. Higher Education Act B.E. 2562. Government Gazette May 1, 2019. (in Thai)
3. Thongsuk, S., Putawatana, P., & Orathai, P. Health Promoting Behaviors of Ramathibodi Nursing Students. Ramathibodi Nursing Journal.2012; 18 (2): 178–189. (in Thai)
4. Student Development Center St. Louis College. Summary of Illnesses of St. Louis College Students from Jan, 61–Dec, 61. Bangkok: Saint Louis College, 2018. (in Thai)
5. Insee, Ch. Nursing Life Quality Research Report in Private Educational Institutions in the Northeast Region of Thailand. Udon Thani:

Ratchathani University, Udon Thani Campus, 2011. (in Thai)

6. WHOQOL Group. WHO–BREF: Introduction, Administration, Scoring and Generic Version of the Assessment. Geneva: WHO, 1998.
7. Lertsakornsiri, M., & Khampunyo, C. Factors Associated with Health–Promoting Behaviors of Nursing Students at Saint Louis College During Practice in the Health Care Service. Naresuan University Journal: Science and Technology, 2017; (25)3: 67–76. (in Thai)
8. Poomjan, P. The Study of Quality of Life of Preclinical Medical Students at Faculty of Medicine Siriraj Hospital. Siriraj Medical Bulletin, 2017; 10: 10–17. (in Thai)
9. Kingkaew, J., & Boonmark, N. Quality of life among nursing students in Chalermkanchana Si Sa Ket University. Journal of Sakon Nakhon Hospital, 2018; 21(3): 105–117. (in Thai)
10. Khamudom, P. The Development of Life Quality for Nursing Students of Nursing Colleges in Praboromarajchanok Institute for Health Workforce Development North Eastern Region. The Thesis of Master Degree of Educational Research and Evaluation Nakhon Ratchasima Rajabhat University; 2017. (in Thai)
11. Yamane, T. Statistic Introductory Analysis. Harper International Edition, Tokyo, Japan, 1973.
12. Sinsawad, P., & Pittard, B. Factors Related to Quality of Life of Nursing Student at Boromarajonani College of Nursing, Ratchaburi. Kuakarun Journal of Nursing, 2016; 23(1): 7–20. (in Thai)
13. Srisatinarangul, B. The Methodology in Nursing Research. 5thed. Bangkok: U and I Intermedia, 2010. (in Thai)
14. Lertsakornsiri, M., & Phengpanich, W. Factors Affective on Quality of Life of Nursing Students in the Private Higher Education Institution Bangkok Metropolis. Journal of Nursing and Education, 2020; 13(2): 93–106. (in Thai)
15. Cruz, J.P., Felicilda–Reynaldo, R.F.D., Lam, S.C., Machuca Contreras, F.A., John Cecily, H.S. & Papathanasiou, I.V., et al. Quality of Life of Nursing Students from Nine Countries: A Cross–Sectional Study. Nurse Education Today, 2018; 66: 135–142.
16. Unchoen, K. The students quality of life Suranaree University of Technology. Nakhon Ratchasima: Suranaree University of Technology, 2014. (in Thai)

